

'Ik ben zelf de oorzaak!' Was gesproken: Lionel Dahmer (86), de vader van. Deze week is zijn zoon Jeffrey alweer 28 jaar dood, maar hij leeft als nooit tevoren. De Netflix-serie *Dahmer* over zijn moordlustige bestaan plaatst hem op een voetstuk waar nabestaanden van zijn slachtoffers met tranen en woede tegenaan schoppen. Hoe is het om de vader van de 'Milwaukee Cannibal' te zijn?

TEKST FRANK WAALS
FOTOGRAFIE ANP, AP

'Ik beseefte niet hoe ziek Jeffrey was'

Vijftien keer levenslang kreeg Amerikaan Jeffrey Dahmer, de hoogst mogelijke straf in een staat (Wisconsin in dit geval) zonder mogelijkheid tot doodstraf. Hij zat er echter maar drie jaar van uit. Toen was voor een van zijn medegevangenen, Christopher Scarver, namelijk de grens bereikt en besloot hij de 17-voudige seriemoordenaar om het leven te brengen. Ironisch genoeg met een metalen halter, exact hetzelfde voorwerp als waarmee Dahmer op zijn achttien-

de zelf zijn eerste moord volbracht. Onder meer omdat een aantal van zijn slachtoffers minderjarig was en hij het niet langer kon aanzien hoe Dahmer in de eetzaal keer op keer trots met stukjes kip en ketchup speelde, alsof het menselijke ledematen betroffen. Jeffrey moest dood, en wel direct.

Dahmers vader, Lionel, is nog wel in leven. Boze kijkers van de Netflix-serie *Monster: The Jeffrey Dahmer Story* spoorden de hoogbejaarde man op in Ohio en bestookten hem de afgelopen maanden meer dan eens op zijn woonadres. 'Daar gaan we weer, dacht ik toen ineens iedereen voor de buis zat om deze serie te kijken,' aldus Jeb, de 34-jarige verzorger van Lionel. 'Het lijkt wel alsof elke keer dat er een film of boek uitkomt, er veel gekke dingen gebeuren. Alles wat met Dahmer te maken heeft, ontploft dan. Begin vorige maand stopte er bijvoorbeeld een mooie auto midden op de oprit, op ongeveer 25 meter van de voordeur. Ik kwam naar buiten en zag dat een, inmiddels uitgestapte, grote kerel zich grimmig gedroeg. Op vijandige wijze schreeuwde hij dat hij Lionel wilde spreken. De sfeer werd steeds dreigender, waardoor ik een stap naar achteren deed, mijn

Kiekie uit het familiealbum met de 13-jarige Jeffrey rechts van vader Lionel. Links jongere broer David.

'Ik hou van hem. Ik zal altijd achter hem staan in m'n gedachten en gebeden'

heup wegdraaide en net deed alsof ik een wapening pakken. Daarop vertrok hij weer. Sindsdien draag ik daadwerkelijk een geweer op zak en staat het erf om de woning vol met bordjes 'verboden toegang' en 'privéterrein'. Lionel heb ik ondertussen verboden in de tuin te werken, aangezien ik er zijn veiligheid niet meer kan garanderen. Of wat te denken van de gestoorde wijven die soms langswippen? Laatst gooide een 20-jarig meisje haar slippje op het gazon en riep luidkeels: 'Lionel, ik hou van je!'

Jeffrey's gruweldaden trekken overduidelijk zowel haters als bewonderaars aan. Lionel zelf is zijn zoon, tot op zekere hoogte, altijd blijven ver-

dedigen en streed tot halverwege 1995 met diens moeder Joyce Flint over zijn hersenen. Zij wilde deze ter beschikking stellen aan de wetenschap om er hopelijk achter te komen wat Dahmer tot een monster maakte, Lionel opperde voor vernietiging. Pa kreeg gelijk en was content, temeer omdat hem gissen naar motieven deels overbodig leek. Hij wist zelf maar al te goed waar de kronkel in juniors denken vandaan kwam: 'Ik ben zelf de oorzaak!'

Geen besef van ziekte

De overtuiging voor een groot deel verantwoordelijk te zijn voor de dramatische ontwikkeling van zijn zoon is bij Lionel altijd overeind gebleven. Ook hij had namelijk, zo gaf hij met het schaamrood op de kaken toe, in zijn leven meerdere keren gefantaseerd over het doden van mensen. Het enige verschil met zijn zoon is dat het voor hem slechts bij gedachten bleef en junior er ook daadwerkelijk aan toegaf en naar handelde. Toch durft Lionel zijn handen niet volledig in onschuld te wassen. Zijn DNA was het DNA van Jeffrey. Wat hij in zich had, heeft hij onherroepelijk doorgegeven op zijn zoon. In die zin lag zijn lot al voor de geboorte vast. Enkel de uitvoe- ➤

Vader Lionel en zijn twee zonen, waarvan de man rechts zou uitgroeien tot massamoordenaar. Linksboven: Jeffrey Dahmer als kind. Linksonder: Lionel Dahmer en stiefmoeder Shari tijdens de rechtszaak.

Oploopje bij de woning van Jeffrey Dahmer in 1991, waar verschillende overblijfselen van zijn slachtoffers werden aangetroffen.

ring verschilde, zo is z'n stellige overtuiging. Lionel destijds: 'Ik hou van hem. Ik besepte niet hoe ziek hij was. Ik zal echter altijd achter hem staan in m'n gedachten en gebeden.'

Dezelfde man nu: 'Jeffrey was als kind een heel vrolijk jochie dat geregeld op me af kwam rennen en dan in mijn armen sprong. Hij fietste graag op zijn driewieler of samen met mij op de grote fiets. Niets in mij kon toen bedenken dat het uiteindelijk zou leiden tot dit. Zelfs de vele ruzies tussen zijn moeder en mij in huis, iets wat ook in negatieve zin van invloed op zijn ontwikkeling moet hebben gehad.'

Als wetenschapper had Lionel een voorliefde voor het bestuderen van dode dieren. Aangereden wasberen, konijnen, eekhoorns of andere beesten werden mee naar huis genomen, waar hij ze samen met zijn zoon ontleedde. Het was in die periode, Dahmer zat in groep vijf of zes van de basisschool, dat Jeffrey voor het eerst in aanraking kwam met anatomie en zijn fascinatie voor ingewanden begon. Heeft senior zijn nakomeling op het verkeerde pad gezet of valt hem niets te verwijten?

Jeugdviend Eric Tyson beaamt dat zijn klasgenoot een voorliefde ontwikkelde voor hetgeen

zijn vader eveneens bovengemiddeld boeide. 'Toen Jeff en ik jong waren, maakten we lange boswandelingen, waarbij we vaak botten tegenkwamen. Regelmatig kon ik hem in een schuurtje in de tuin vinden waar hij dieren verzamelde. Het groeide uit tot een hele verzameling die hij mooi had uitgestald op wat schraagtafels die daar stonden. De vleesresten verwijderde hij zelf, waardoor de skeletten of onderdelen daarvan overbleven. Het is niet iets wat ik zou verzamelen, maar Jeff vond het interessant. Het ging een beetje in de richting van amateur-taxidermie.'

Dahmer zelf in een van zijn verhoren: 'Die interesse voor botten ging over in een fascinatie voor het opensnijden van honden en buidelratten om de ingewanden te bekijken. In de derde klas ontleedde ik tijdens biologie een biggetje. Toen we klaar waren, nam ik de kop mee naar huis en verwijderde ik het vlees. De schedel bewaarde ik een tijdje. Waarom weet ik niet.'

Blind voor eerste tekenen

In zijn continue zoektocht naar een verklaring waarom zijn zoon werd wie hij werd, groef Lionel diep in zijn herinneringen in een poging andere afwijkende gedachten bij hemzelf te ontdekken. In het boek *A Father's Story* schreef hij daarover: 'Toen ik een kleine jongen was, ontwikkelde ik een obsessie. Langzaam raakte ik gefixeerd op, in zekere zin zelfs gehypnotiseerd door, de fysieke aanwezigheid van vuur. Er was een oude man die maar drie of vier huizen verder woonde dan mijn ouderlijk huis. Hij had een houten been en rookte een pijp. Toen hij deze wilde roken, sloeg hij de nodige lucifers af op zijn houten been. Als kind zag ik het hem vaak doen, en ik denk dat mijn vroege obsessie met vuur misschien voortkwam uit deze enkele, merkwaardige en vaak herhaalde gebeurtenis. Een tijdlang had ik een grote luciferverzameling. Nog later begon ik met het stelen van lucifers. Ik haalde ze overal vandaan. Liggend op een tafel of weggestopt in een la, om daarna weg te sluipen naar een verlaten plek en ze een voor een te laten branden. Alsof ik gefixeerd was door de dansende vlammen. Ik herinner me dat

ik naar de ernstige waarschuwing van mijn vader hierover luisterde. Over hoe deze fascinatie verschrikkelijke gevolgen kon hebben. Bovenal herinner ik me dat ik dacht dat het een interesse was die ik absoluut moest kanaliseren en beheersen, zelfs als het elke gram van mijn wil kostte.'

Eenmaal zelf vader van een zoon, lukte het Lionel niet direct de gevaren van donkere gedachten bij zijn eigen kind te herkennen. Gevaarlijke hersenspinsels die zijn eigen oude heer wel tijdig bij de lurven had weten te grijpen. 'Toen ik eens met een grote emmer dierenresten thuiskwam, zat Jeffrey er al snel mee te spelen. Hij had een groot aantal botten uit de emmer gehaald en staarde er aandachtig naar. Van tijd tot tijd raapte hij er een paar op en liet ze vallen met een broos, knetterend geluid dat hem leek te fascineren. Keer op keer pakte hij een handvol botten en liet ze terugvallen in de hoop die op de kale grond achterbleef. Hij leek slechts een gewoon kind dat zijn eigen lichaam begon te verkennen, of was het een teken van iets morbide dat al in zijn geest groeide? Toen Jeff om zes uur verschillende ruiten insloeg in een oud, verlaten gebouw, was dat dan slechts een typische jongensgrap, of was het een vroeg signaal van een duistere en impulsieve vernielzucht? Toen we gingen vissen, en hij geboeid leek door de gestripte vis, aandachtig starend naar de felgekleurde ingewanden, was dat de natuurlijke nieuwsgierigheid van een kind, of was het een voorbode van de gruweldaden die

later in appartement 213 zouden plaatsvinden? Bij mij had natuurlijk een vroege obsessie met vuur geleid tot niets ongewoons dan scheikunde, tot een levenslang werk in wetenschappelijk onderzoek. Jeffs kortstondige fascinatie voor botten had net zo goed kunnen wijzen op een vroege interesse die uiteindelijk zou kunnen leiden tot een studie medicijnen of medisch onderzoek. Het zou kunnen hebben geleid tot orthopedie, anatomische tekeningen of beeldhouwkunst. Het zou eenvoudig tot taxidermie kunnen hebben geleid. Of, waarschijnlijker, zou het op helemaal niets hebben gewezen en zijn vergeten. Maar nu zal ik het nooit meer kunnen vergeten. En ik, ik bracht dat spul allemaal mee naar huis. Niemand anders!'

Gebrek aan vertrouwen

De oorsprong van Jeffrey's moordlustige gedrag als volwassene lag in het feit dat hij slecht kon omgaan met afwijzing en verlies. Er huisde een enorme verlatingsangst in hem, waardoor hij een sociaal gemankeerd leven leidde. Contact leggen met anderen, het lukte hem vaak alleen door jongens iets moois, zoals een betaalde fotoshoot, in het vooruitzicht te stellen, terwijl hij ondertussen worstelde met zijn homoseksualiteit. Op zijn dertiende kwam hij erachter niet op meisjes te vallen, iets wat hij persoonlijk veel liever wel had gezien.

Ook nu legt Lionel weer een link naar zichzelf: 'Evenmin kon ik als kind een plan formuleren om genegenheid van anderen te winnen. Ik wist gewoon niet hoe het met mensen werkte. Er leek een zekere willekeur en onvoorspelbaarheid te zijn in hun houding en acties. En hoe ik ook mijn best deed, ik kon geen manier vinden hen minder vreemd en onkenbaar te laten lijken. Daardoor leek de sociale wereld vaag en bedreigend, resulterend in een groot gebrek aan vertrouwen >

ACTEUR EVAN PETERS: 'AFDWALEN NAAR DONKERE PLEKKEN'

Over het spelen van Jeffrey Dahmer: 'Uit respect naar de slachtoffers en hun families voelde ik de druk om het verhaal zo authentiek mogelijk te vertellen, zonder dingen mooier of spannender te maken dan ze al zijn. Om dat te bewerkstelligen, moest ik in mijn gevoel afdwalen naar heel donkere plekken en daar ook voor langere periodes blijven. Het is een van de moeilijkste dingen die ik ooit in mijn leven hebben moeten doen en zonder de waanzinnige hulp van de crew was dat niet gelukt.'

Een bonte verzameling van messen, zagen en andere gebruiksvoorwerpen waarmee Jeffrey Dahmer tekeering.

JEFFREY DAHMER: 'IK WAS ZIEK'

Aan het slot van de rechtszaak: 'Dit was nooit een kwestie van willen vrijkomen. Eigenlijk wilde ik zelf de dood. Ik haatte niemand. Ik wist dat ik ziek of slecht of allebei was. Nu geloof ik dat ik ziek was. Ik aanvaard alle schuld voor m'n daden. Ik heb veel mensen gekwetst. Ik heb m'n moeder, vader en stiefmoeder gekwetst. Ik hou heel veel van ze. Ik hoop dat ze nu de rust vinden die ik ook zoek.'

en angst in mijzelf. Toen ik dat later als vader ook bij Jeff zag, viel het me op dat hij waarschijnlijk dezelfde angst had geërfd. Omdat ik het voor hem zelf al eens had meegemaakt, begreep ik hem daarin. Was ik beter wat waakzamer geweest? Zou ik hebben herkend wat het was dat ik zag, of zou ik het snel onder het generieke label 'kinderproblemen' hebben geplaatst en het hebben laten gaan, in de hoop dat volwassenheid een remedie zou brengen voor wat ik ook voelde, maar niet duidelijk kon begrijpen? Was er een middel waarmee ik mijn zoon uit de kaken had kunnen trekken die hem begonnen te verslinden? Ik veronderstel dat ik, zoals de meeste vaders, zelfs enige troost vond, misschien zelfs een beetje trots, door te denken dat mijn zoon een beetje zoals ik was.'

Thuis, in zijn persoonlijke archief, heeft Lionel nog een foto van zijn zoon met toenmalig buurjongetje Lee. Jeffrey links, het buurtgenootje rechts. Hij kijkt er nog regelmatig naar en ziet in de blik in Jeff's ogen niets dat erop duidt dat zijn leven binnen een paar jaar radicaal zou afwijken van dat van die andere kleine jongen. 'In oktober marcheerden ze samen van huis naar huis voor trick-or-treat. Beiden verkleed als duivels. Moeder serveerde hun een 'heksenbrouwsel' van sinaas-appelsorbet en gingerale, en op het plaatje dat ik van hen schoot lijken ze beiden ontspannen, gelukkig en helemaal op hun gemak bij elkaar.

Jeffrey Dahmer in de rechtszaal. Rechts de mugshots van Dahmer-moordenaar Christopher Scarver (boven) en van Jeffrey Dahmer.

Hoe kon die onschuldige jongen enige tijd later zo geïntimideerd zijn door de aanwezigheid van anderen, dat ze dood moesten om contact met hen te hebben? Zelfs nu, als ik denk aan alles wat er sinds die tijd is gebeurd, vraag ik me af of het misschien mogelijk was geweest zijn koers te stoppen.'

Eerste daad van geweld

Er waren duidelijk flitsen van genegenheid, toen iets aardigs en kinderlijks door het omhullende masker van afstand en terugtrekking barstte. Er was zelfs één geval, toen Jeff in de derde klas zat, dat hij daadwerkelijk contact zocht met iemand buiten de familiekring. 'Ze was een assistent-leraar voor wie hij een zekere voorliefde ontwikkelde. Misschien was ze op de een of andere manier bevriend met hem geraakt. Misschien had ze geprobeerd zijn isolement te doorbreken op een manier die ons als ouders niet lukte. Misschien was het niet meer dan een glimlach of aanraking die ze terloops had uitgedeeld, wat Jeff als iets wonderbaarlijks en heerlijk had getroffen. Jaren later, toen ik Jeff vroeg waarom hij deze vrouw zo aardig was gaan vinden, antwoordde hij schouderophalend: "Omdat ze een keer motorolie in een kom met kikkervisjes goot en hen daarmee doodde." Voor zover ik weet, was dit Jeff's eerste daad van geweld. Een van de gelei-

Een Dahmer-lookalike tijdens Halloween.

dingsdraden die hem in bedwang hadden gehouden, gleed plotseling uit de bevestigingsbout en voor een vluchtig moment dook de donkerdere Jeff, degene die groter en groter werd naarmate mijn zoon opgroeide, plotseling op in de vorm van een jongen die motorolie in een kom met kikkervisjes giet. In de komende jaren zou die duistere kant sterker worden in mijn zoon, totdat het zich uiteindelijk hechtte aan zijn ontluikende seksualiteit en hem daarna volledig verteerde.'

Lionel mag zichzelf dan wel heel wat aanrekenen, in de ogen van Vrouwe Justitia gelden er andere regels. Vanuit Dahmers advocaat Gerald Boyle werd tijdens de strafzaak omtrent de zeventien moorden gepoogd hem krankzinnig te verklaren ten tijde van zijn handelen. Volgens de wettelijke definitie daarvan moet iemand daarvoor lijden aan een geestesziekte of afwijking dat hem het vermogen om het verschil tussen goed en kwaad te begrijpen ontnemt en het beheersen van zijn gedrag onmogelijk maakt. Psychiaters suggereerden dat Dahmers persoonlijkheidsstructuur voldeed aan de criteria voor schizotypie en borderline-persoonlijkheidsstoornis: 'Dit soort mensen doen verwoede pogingen om echte of ingebeeld verlaten te vermijden. In dit geval zien we het meest extreemste voorbeeld van dat type verwoede pogingen.'

Het vraagstuk beheerste dagenlang het gesprek van de dag in Amerika. Het oordeel dat volgde klonk glashelder: Dahmer was gezond van geest toen hij mannen doodde en ontleedde in z'n gruwelijke zoektocht naar gezelschap en bevrediging. ✕

MACHT OVER ZIJN SLACHTOFFERS

Business maken uit leed van anderen, het verhaal van Jeffrey Dahmer is er het schoolvoorbeeld van geworden. Er verschenen boeken, films, stripverhalen, bordspellen, snijplanken, Halloween-kostuums en dus de nu zo goed bekeken Netflix-serie, plus de documentaire met daarin de schokkende audiotapes tussen Dahmer en zijn advocaat Wendy Patrickus. Hierin komen de meest gruwelijke details over de moorden ter tafel.

Tussen 1978 en 1991 verleide Dahmer zeventien, voornamelijk donker getinte, jongens en mannen tot het doen van een (naakt)shoot bij hem thuis tegen betaling van zo'n 50 tot 100 dollar. Een aantrekkelijke dekman-tel voor zijn werkelijke plannen. Slachtoffers werden geselecteerd op uiterlijk en opgepikt in nachtclubs, winkelcentra en badhuizen, om vervolgens in zijn bescheiden appartement te worden gedrogeerd en vervolgens geslagen of gewurgd. Dahmer maakte daarna foto's van zijn levenloze 'trofeeën', waarna hij er seks mee had en in stukken hakte. Hoofden en genitaliën werden bewaard in de koelkast of opgelost in een blauwe ton zoutzuur en enkele schedels – van huid en haar ontdaan, vervolgens gebleekt – uitgesteld op een daarvoor gemaakt altaar. Tevens at hij delen van de lichamen – in totaal zo'n 5 kilo van voornamelijk dijbenen en hart – op, omdat hij daarmee het gevoel had de jongens voor altijd met zich mee te dragen.

Tegenover een FBI-agent, die later ontslag nam vanwege de vele nachtmerries die hij aan de zaak overhield, verklaarde Dahmer dat de smaak van mensenvlees het best te vergelijken is met filet mignon. Zijn directe buurvrouw in het Oxford Apartments gebouw, Glenda Cleveland, moet met terugwerkende kracht braakneigingen hebben gekregen, terugdenkend aan die keer dat ze van Dahmer een boterham met 'ham' geserveerd kreeg. Haar 'beleg' had ze de avond daarvoor nog nietsvermoedend gedacht gezegd bij het passeren op de gang.

Doden wilde Dahmer zijn slachtoffers niet per se. Hij had enkel de wens 'volledige macht over hen te hebben en hen de vrije wil te ontnemen' zodat ze hem niet meer konden verlaten. Eenzaamheid was de grootste angst van de, uiteindelijk 34 jaar geworden, Amerikaan. Verschillende pogingen om 'levende zombies' van hen te maken door een gat in de schedel te boren en zoutzuur of kokend water in de hersenen te gieten mislukten. Ook deze experimenten leidden uiteindelijk steevast tot de dood.

Niet alleen nabestaanden, ook het beoogde achttiende slachtoffer en Dahmers eigen familie ondervinden nog dagelijks last van zijn daden. Zo raakte Tracy Edwards, die als enige uit het appartement wist te vluchten, in 2002 dakloos en werd hij in 2011 zelf veroordeeld voor betrokkenheid bij een moord. Samen met een handlanger gooide hij een man van een brug. De jongere broer van Dahmer, David, is al jaren onvindbaar. Hij zag zich genoodzaakt z'n naam te veranderen om elders een nieuw leven te kunnen opbouwen.

